

Ursula von der Leyen
Formand for Europa-Kommissionen

Åbent brev til formanden for Europa-Kommissionen Ursula von der Leyen om et ambitiøst europæisk lovgivningsinitiativ til forbedring af arbejdsvilkårene i forbindelse med platformsarbejde

Den 8. december fremlægger EU-kommissionen sit længe ventede direktiv om forbedring af vilkårene for arbejdstagere i platformvirksomheder.

Arbejdstagere via digitale arbejdsplatforme tjener ofte ikke engang mindstelønnen eller er ikke omfattet af kollektive overenskomster, har ingen betalt ferie, er udsat for sundheds- og sikkerhedsrisici, har ikke ret til betalt sygeorlov eller anden social sygesikring. Arbejdstiden er ofte lang, og på nogle platforme tolereres eller forstærkes en betydelig lønforskel mellem kvinder og mænd og andre former for diskrimination ved hjælp af algoritmiske skævheder. Disse virksomheder tiltrækker udsatte grupper, der er forpligtet til at acceptere en lav løn, fordi andre i modsat fald tager deres job.

Digitale arbejdsplatforme er kun bæredygtige, hvis de giver kvalitetsjob og respekterer arbejdstagernes rettigheder. Meget få platforme opererer kun med ægte selvstændige medarbejdere. Derfor har vi brug for regler for at sikre, at digitale arbejdsplatforme ikke kan udnytte smuthuller i loven til at opnå betydelige økonomiske overskud ved at gøre deres medarbejdere til falske, selvstændige medarbejdere, for at undgå sektorbestemte forpligtelser til at betale en retmæssig løn, etablere korrekte arbejdsforhold og etablere og betale en social sundheds- og sygesikring. Denne praksis er ikke kun uretfærdig over for arbejdstagere, men også over for langt de fleste virksomheder, der overholder love og bestemmelser og for samfundet som helhed.

Fødevarerudbringning, taxatjenester og husholdningsarbejde er kun toppen af isbjerget: Digitale arbejdsplatforme udvides til at omfatte erhvervs-, teknik-, pleje- og omsorgssektoren, byggebranchen og servicesektoren. Vi ser også såkaldt 'platformisering' indenfor andre sektorer, hvor praksis som opsplitting af opgaver og ekstrem fleksibilitet får fodfæste. Dette er endnu en grund til behovet for en europæisk regulering ved lov. EU-parlamentet, medlemsstaterne, fagforeninger og organisationer fra hele Europa erklærer udtrykkeligt, at der ikke er plads eller behov for at skabe en tredje status mellem lønmodtagere og selvstændige, da det ville efterlade arbejdstageren uden nogen ordentlig beskyttelse eller autonomi.

Det overvældende flertal af domstolsafgørelser, vedtaget i hele Europa har krystalklart vist, at platformsvirksomheder er arbejdsgivere, og at deres arbejdere bør kunne håndhæve deres rettigheder som arbejdstagere. Det kommende EU-direktiv skal matche denne tilgang. Udgangspunktet for juridiske og politiske tiltag skal være, at enhver digital arbejdsplatform er eller kan blive en arbejdsgiver.

EU-kommissionen bør etablere en formodning om et ansættelsesforhold, der som udgangspunkt vedtager en status som arbejdstager. Bevisbyrden bør flyttes fra arbejdstageren over til platformsvirksomheden. Det er værd at nævne tidligere erfaringer i de europæiske lande, hvor der er taget skridt i denne retning. Det betyder, at medarbejdere i

platformsvirksomheder i princippet er arbejdstagere, medmindre platformsvirksomhederne kan bevise, at de er selvstændige. Dette vil ændre på den nuværende situation, hvor der er etableret en formodning om selvstændig virksomhed, hvor platformsarbejdere bevidst fejlklassificeres som værende selvstændige, idet de skal bevise, at de er i et ansættelsesforhold.

En advarsel for at undgå potentielle misforståelser: En afkræftelig formodning om ansættelsesforhold betyder ikke, at alle arbejdstagere vil blive betragtet som lønmodtagere. Forretningsmodellen for platformsvirksomheder, der opererer med ægte selvstændige medarbejdere, vil ikke blive påvirket, så længe de kan bevise, at der ikke er tale om noget afhængighedsforhold.

Eventuelle udvandede løsninger ville medføre en meget lille eller slet ingen ændring, da den mest sårbare part i arbejdsforholdet ville være nødt til at indlede sagen.

Algoritmer bruges af digitale arbejdsplatforme som styringsværktøjer med en væsentlig indflydelse på rettigheder og arbejdsforhold. Algoritmerne, der fastsætter prisen på tjenester og bestemmer fordelingen af opgaver, fungerer som sorte bokse til arbejderne. Den konstante overvågning og betydningen af vurderinger fører til et ekstremt pres og stress.

Algoritmens centrale rolle er, hvad der adskiller platformsarbejde fra andre former for arbejdsforhold. Hvis EU-kommissionen mener det alvorligt med at forbedre platformsarbejdernes situation, bør regulering af algoritmisk styring være et nøgleelement i dens forslag. Platformsvirksomheder bør være gennemsigtige omkring, hvordan deres algoritme fastsætter priser og tildeler arbejde, herunder hvilke faktorer den tager i betragtning. Eftersom den fastsætter arbejdsvilkår, bør arbejdstagere og deres fagforeninger have indflydelse på, hvordan den skal fungere. Og en algoritme kan aldrig få lov til at fyre arbejdere. Desuden bør platformsarbejdere have kontrol over deres egne personlige data og de data, som de genererer, mens de er på platformen.

For at tackle manglen på information om, hvordan digitale arbejdsplatforme fungerer i EU, bør de være forpligtet til at registrere sig hos en offentlig myndighed og gøre nøgledata om deres aktiviteter gennemsigtige.

Digitale arbejdsplatforme fungerer på tværs af grænserne, og derfor er der brug for en fælles europæisk løsning. Dette vil også forhindre en fragmenteret lovgivning på tværs af kontinentet, som kun ville sætte skub i et kapløb mod bunden om rettigheder. Underskriverne af dette brev opfordrer EU-kommissionen til at sikre, at platformsvirksomheder bliver omfattet af de samme regler, som alle andre "offline"-virksomheder i grænseoverskridende situationer, det være sig arbejds-, social- eller skattelovgivningen.

For at give arbejderne deres retfærdige andel, og for at bæredygtig forretningsmodel kan udvikle sig i hele Europa gennem eller uden en app, er vi nødt til at vedtage høje standarder for platformsvirksomheder.

Underskrivere:

Pierre-Yves Dermagne (Deputy Prime Minister for the Economy and Labour, Belgium)

Yolanda Díaz (Minister of Labour and Social Economy, Spain)

Ana Mendes Godinho (Minister of Labour, Solidarity and Social Security, Portugal)

Hubertus Heil (Federal Minister of Labour and Social Affairs, Germany)

Andrea Orlando (Minister of Labour and Social Policies, Italy)

Luca Visentini (General Secretary of the European Trade Union Confederation, Italy)

Ludovic Voet (Confederal Secretary of the European Trade Union Confederation, Belgium)
MEP Iratxe García Pérez (President of the Group of the Progressive Alliance of Socialists and Democrats, Partido Socialista Obrero Español, Spain)
MEP Sergei Stanishev (President of the Party of European Socialists, Socialist Party, Bulgaria)
MEP Ska Keller (co-President of the Group of the Greens/European Free Alliance, Die Grünen, Germany)
MEP Philippe Lamberts (co-President of the Group of the Greens/European Free Alliance, Ecolo, Belgium)
MEP Manon Aubry (co-President of The Left, La France Insoumise, France)
MEP Martin Schirdewan (co-President of The Left, Die Linke, Germany)
MEP Agnes Jongerius (S&D, Partij van de Arbeid, Netherlands)
MEP Dennis Radtke (EPP, Christlich-Demokratische Union - CDU, Germany)
MEP Kira Marie Peter-Hansen (Greens/European Free Alliance, Socialistisk Folkeparti, Denmark)
MEP Nikolaj Villumsen (The Left, Enhedslisten, Denmark)
MEP Elisabetta Gualmini (S&D, Partito Democratico, Italy)
MEP Kim Van Sparrentak (Greens/European Free Alliance, GroenLinks, Netherlands)
MEP Leila Chaibi (The Left, La France Insoumise, France)